

_____ אי:

_____ הכיתה אי:

לומדים מן האטלס – צפיפות אוכלוסין

בצעו את המשימה הזו בעזרת אטלס.

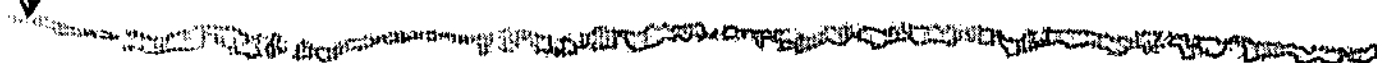
1. מה אפשר ללמוד מן האטלס על צפיפות אוכלוסין?

א. התבוננו במפת צפיפות האוכלוסין של המזרח התיכון וכתבו: שמות של שלושה אזורים שצפיפות האוכלוסין בהם גבוהה.

צפיפות האוכלוסין בו

האזור

_____	_____
_____	_____
_____	_____

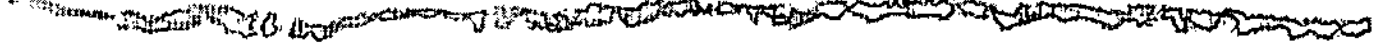
ב. כתבו שמות שלושה אזורים שצפיפות האוכלוסין בהן נמוכה.

האזור	צפיפות האוכלוסין בו
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ג. מהן הסיבות להבדלים בצפיפות האוכלוסין?

הסבירו לגבי כל אחד מהאזורים שכתבתם, מדוע צפיפות האוכלוסין בו גבוהה או נמוכה.

(היעזרו באטלס במפות האלה: פיזית, אקלים, כלכלה, מחצבים במזה"ת ובאסיה.)

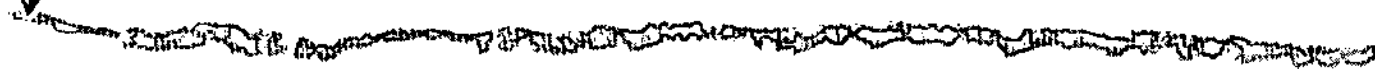

גאוגרפיה

01/03

ד. סכמו: הסיבות האפשריות להבדל בצפיפות האוכלוסין בין אזורים שונים
הן אלה:

גורמי משיכה להתיישבות	גורמים המגבילים התיישבות

01/03

לומדים מן האטלס – צפיפות אוכלוסין

תוכן המשימה

המשימה עוסקת בזיהוי אזורים בעלי צפיפות אוכלוסין גבוהה ואזורים דלילי אוכלוסין במזרח התיכון, וכן בחיפוש סיבות אפשריות לשוני בצפיפות האוכלוסין באזורים שונים במזרח התיכון. המשימה מאפשרת תרגול מיומנויות שימוש באטלס, והתלמידים מתבקשים להשתמש במגוון מפות ולהצליב מידע בין מפות שונות באטלס.

מס' השאלה דרישה קוגניטיבית

- א.1. הפקת מידע ממפת צפיפות אוכלוסין במזרח התיכון.
- ב.1. זיהוי אזורים שיש בהם צפיפות גבוהה ואזורים שיש בהם צפיפות נמוכה, ומילוי טבלה עם שמות האזורים וצפיפות האוכלוסין שבהם.
- ג.1. הפקת מידע ממגוון מפות באטלס והצלכת מידע בין מפות שונות לגבי הגורמים לצפיפות האוכלוסין שבכל אחד מהאזורים.
- ד.1. זיהוי גורמי משיכה להתיישבות וגורמים מגבילים התיישבות באזורים שונים, וארגון המידע בטבלה.

תיאור הפעילות

בשלב ראשון התלמידים מתבקשים לזהות את האזורים הצפופים ואת האזורים דלילי האוכלוסייה במזרח התיכון.

(אם יש צורך - ניתן להגדיר תחומים בצפיפות אוכלוסין גבוהה ובצפיפות אוכלוסין נמוכה, וכן להגדיר את תחומי המזרח התיכון.)

על התלמידים לרשום שמות של שלושה אזורים מכל סוג ולציין מהי צפיפות האוכלוסין בכל אזור. לאחר זיהוי האזורים מוטל על התלמידים למצוא גורמים אפשריים למידת צפיפות האוכלוסין בכל אחד מהאזורים בעזרת מגוון מפות באטלס, ובשלב הבא - לארגן בטבלה גורמים מושכי התיישבות וגורמים המגבילים התיישבות.

ממצאים וקשיים

השאלות במשימה זו מובנות, והתלמידים לא נתקלו בקשיים.

01/03

מפתח תשובות

מספר פריט: 01

מספר שאלה: 1.א.

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

אזורים שבהם צפיפות אוכלוסין גבוהה במזרח:

- עמק הנילוס ודלתת הנילוס - מעל 500 נפש לקמ"ר.
- מישור החוף בישראל - מעל 500 נפש לקמ"ר.
- מישור החוף בלבנון - מעל 500 נפש לקמ"ר.
- אזור טהרן - 200-500 נפש לקמ"ר.
- אזור איסטנבול - 200-500 נפש לקמ"ר.
- כווית - 200-500 נפש לקמ"ר.
- מישור החוף בסוריה - 200-500 נפש לקמ"ר.
- אזור דמשק - 200-500 נפש לקמ"ר.
- עמקי הפרת והחידקל - 200-500 נפש לקמ"ר.
- אזור אנקרה - 200-500 נפש לקמ"ר.
- החוף האגאי בתורכיה - 200-500 נפש לקמ"ר.
- אזור טרבזון וחופי הים השחור בתורכיה - 200-500 נפש לקמ"ר.
- אזור עמאן בירדן - 200-500 נפש לקמ"ר.

מפתח ציונים:

רשם 3 אזורים נכונים וציין כהלכה את נתוני צפיפות הנפש לקמ"ר - 2

רשם 1-2 אזורים נכונים, אך שגה בנתוני הצפיפות - 1

אחר, לא ענה - 0

מספר פריט: 02

מספר שאלה: 1.ב.

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

אזורים במזרח התיכון שצפיפות האוכלוסין בהם נמוכה:

- המדבר המערבי והמדבר המזרחי במצרים - פחות מ-1 נפש לקמ"ר.

01/03

- דרום מצרים - פחות מ-1 נפש לקמ"ר.
- המדבר הסורי - פחות מ-1 נפש לקמ"ר.
- רוב שטחי ערב הסעודית - פחות מ-1 נפש לקמ"ר או 10-1 נפש לקמ"ר.
- האזור המזרחי של ירדן - פחות מ-1 נפש לקמ"ר או 10-1 נפש לקמ"ר.
- חצי האי סיני - פחות מ-1 נפש לקמ"ר או 10-1 נפש לקמ"ר.
- האזור המערבי של עיראק - פחות מ-1 נפש לקמ"ר או 10-1 נפש לקמ"ר.
- מרבית אזורי לוב - פחות מ-1 נפש לקמ"ר או 10-1 נפש לקמ"ר.
- אזורי המדבר באיראן (רשתי כוויר ורשתי לוט) - פחות מ-1 נפש לקמ"ר או 10-1 נפש לקמ"ר.

תשובות נכונות לסעיפים 1.א. ו-1.ב.:

שם עיר מרכזית באחד האזורים, כמו:
אזורים צפופים: קהיר, תל אביב, איסטנבול, אלכסנדריה, אסואן, חרטום, אסיוט.
אזורים דלילי אוכלוסין: חלפה, קרמן, אילת וכן אזורים שיש בהם עד 50 נפש לקמ"ר, כגון פורט סודן.

תשובות שגויות:

- מקומות שאינם במזה"ת, כמו: אתונה, פריז, טורקמניסטן, כוכרה.
- ישראל - צפיפות מעל 500 נפש לקמ"ר / 10-1 נפש לקמ"ר.
- ירדן - צפיפות מעל 500 נפש לקמ"ר / 10-1 נפש לקמ"ר.

מפתח ציונים:

- רשם 3 אזורים נכונים וציין כהלכה את נתוני הצפיפות לקמ"ר - 2
- רשם 1-2 אזורים נכונים, ושגה כרישום נתוני הצפיפות - 1
- אחר, לא ענה - 0

מספר פריט: 03

מספר שאלה: 1.ג.

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

הסברים - מדוע צפיפות האוכלוסין גבוהה או נמוכה בכל אחד מהאזורים הנ"ל.

אזורים שצפיפות האוכלוסין בהם נמוכה

מרבית האזורים הם אזורי מדבר, יבשים, בלי משקעים ובלי מקורות מים אחרים. יש בהם טמפרטורות גבוהות וקיצוניות.

01/03

אזורים שצפיפות האוכלוסין בהם גבוהה

- עמק הנילוס ועמקי הפרת והחידקל - אזורים עשירים במים, מי נהרות, ובאדמה פורייה לחקלאות, לעומת סביבתם המדברית.
- אזורי החוף בישראל, לבנון, סוריה, החוף האגאי בתורכיה וחופי הים השחור בתורכיה - אקלים נוח וממוזג, כמויות משקעים מספיקות, אדמות מישוריות נוחות לחקלאות ולכנייה, קרובים לחופי ים - נמלים, מסחר ותיירות.
- אזורים כגון כווית - גורם המשיכה הוא המצאות נפט.

תשובות חלקיות:

התייחסות לאחרים מן האזורים שנרשמו בסעיפים הקודמים. תשובות הגיוניות בלי ציון מפורש של מקום, כמו: אנשים לא רוצים לגור במדבר בלי מים, בלי מחצבים וכלי מקורות כלכליים.

תשובות שגויות:

- קהיר צפופה משום שהיא דרומית וחם שם.
- דמשק לא צפופה כי היא ליד החרמון וקר שם.
- התייחסות לעובדות גאוגרפיות שאינן מסבירות צפיפות אוכלוסין, כמו: הרכב אתני, דתות.
- ירושלים צפופה כי היא עיר נמל.
- דמשק צפופה כי היא עיר נמל.
- קהיר צפופה כי יש בה רמת טכנולוגיה גבוהה ואת רוב העבודה עושה רובוט או מחשב ויש הרכה מובטלים.
- במקומות שיש צפיפות אוכלוסייה גבוהה קריר ומצד שני חם כמו בנילוס.
- יש הרכה עופרת, נפט ואשלג, והאוויר מלוכלך ואנשים לא רוצים לגור שם (בלי ציון מקום).

מפתח ציונים:

- ענה תשובה מלאה - התייחס ל-6 אזורים ורשם לפחות סיבה אחת הגיונית לכל אזור - 2
- ענה תשובה חלקית על פי הדוגמות - 1
- אחר, לא ענה - 0

01/03

מספר פריט: 04

מספר שאלה: 2

דרגת קושי: קל

תשובות נכונות:

סיבות אפשריות להבדלים בצפיפות אוכלוסין בין אזורים:
אנשים מעדיפים לגור באזורים בעלי אקלים נוח, כמות משקעים מספקת או מקורות מים חלופיים.
באזורים שיש בהם מקורות פרנסה, כמו: שטחים ותנאים טובים לחקלאות, או אזורים נמל שיש בהם מסחר ושירותים ואפשרות להתפרנס מדיג, או אזורים שיש בהם מחצבים ותעשייה.
באזורים שיש בהם איכות חיים טובה - אקלים נוח, אוויר צח, צמחייה ונוף יפה.
באזורים מישוריים, שיש בהם תנאים נוחים לבנייה ולתחבורה.
באזורים שיש בהם אתרי נוף, אתרים היסטוריים ואתרי בילוי - אפשר לפתח בהם תיירות.
אנשים אינם בוחרים בדרך כלל לגור באזורים מדבריים, חמים, יבשים, שתנאי החיים בהם קשים.

תשובות חלקיות:

הבדלים באקלים, בפני השטח, במקורות פרנסה, באיכות חיים.

תשובות שגויות:

בצפון קר ויורדים גשמים ובדרום חם ולא יורדים גשמים.

מפתח ציונים:

ענה תשובה מלאה - כתב לפחות שלוש סיבות והוסיף הסבר - 2

ענה תשובה חלקית - כתב לפחות סיבה אחת והוסיף הסבר - 1

אחר, לא ענה - 0

